

Folkhälsomyndigheten

Internationell utblick över lagstadgade rökfria utomhusmiljöer

Innehåll

Inledning	4
Metod.....	5
Resultat och diskussion	6
Utvecklingen av rökfria allmänna platser	6
Rökfria utomhusmiljöer i olika länder.....	7
USA.....	7
Kanada.....	7
Australien	8
Nya Zeeland.....	8
Norge.....	8
Finland	9
Danmark	9
Island.....	9
Övriga Europa	9
Internationella erfarenheter av att införa rökfria utomhusmiljöer.....	10
Referenser	19

Inledning

Statens folkhälsoinstitut fick i mars 2012 uppdraget att utreda förekomsten av passiv rökning på allmänna platser. I uppdraget ingår att presentera förslag på eventuellt möjliga framtida rökfria miljöer. Uppdraget slutredovisas den 15 oktober 2014.

I redovisningen ingår en beskrivning av vilka erfarenheter som gjorts i andra länder där det har införts restriktivare lagar kring rökfria miljöer, jämfört med Sverige. Eftersom det i stora delar av den industrialiserade delen av världen, inklusive Sverige, finns ett lagstadgat rökförbud gällande allmänna inomhuslokaler är det rökfria utomhusmiljöer som står i fokus för denna utredning.

Syftet med denna bilaga är att beskriva och ge exempel på hur rökfria utomhusmiljöer införts i industrialiserade länder som i uppbyggnad och levnadsstandard liknar Sverige.

Metod

Information om rökfria utomhusmiljöer i olika länder söktes främst på webbsidor, men även i litteraturen. Redovisningen i denna bilaga ger exempel på rökfria utomhusmiljöer i andra länder och är inte en juridisk sammanfattning av gällande rätt. Informationen om rökfria miljöer i USA och Kanada hämtades från två databaser, vilka drivs och uppdateras av den ideella organisationen ”Non Smokers’ Rights Association” i respektive land (1, 2). Information om regleringar i Australien söktes på webbsidorna för respektive delstat och territorium. För de europeiska länderna finns en bra överblick av lagstiftningen i en sammanställning gjord av EU-kommissionen (3).

I tabell 1 sammanfattas särskilt ett antal länders regleringar. Dessa länder är: USA, Kanada, Australien, Nya Zeeland, Norge, Finland, Danmark, Island, Bulgarien, Ungern, Lettland, Luxemburg, Malta, Polen och Spanien. I redovisningen sorteras de olika ländernas regleringar efter de olika arenor (platser) som är rökfria. Ytterligare länder nämns som exempel i texten.

Bilagan inleds med en tillbakablick på utvecklingen av införandet rökfria miljöer på allmänna platser. Därefter redovisas vilka rökfria utomhusmiljöer som införts i de olika länderna.

Resultat och diskussion

Utvecklingen av rökfria allmänna platser

På 1970-talet kom de första rapporterna om hälsoriskerna med passiv rökning och på 1980- och 90-talen stärktes dessa kunskaper ytterligare då fler vetenskapliga rapporter i ämnet publicerades. Rapporterna kom främst från USA men även från andra länder och från Världshälsoorganisationen (WHO). Kunskapen att passiv rökning orsakar allvarliga sjukdomar hos icke-rökande vuxna och barn ökade kraven på att reglera rökning på allmänna platser. I USA drevs frågan om reglering av rökfria miljöer av lokala gräsrotsrörelser och intresseorganisationer.

År 1973 blev Arizona den första staten i USA att införa lagstadgade restriktioner mot rökning på allmänna platser och året därpå införde Connecticut rökrestriktioner på restauranger. I Berkeley, Kalifornien, infördes 1977 den första lokala regleringen för att begränsa rökning på restauranger och andra allmänna platser. Det var på den lokala nivån som arbetet med att införa lagstadgade rökförbud vann framgångar och utvecklingen i Kalifornien stod som förebild för andra områden i USA. Ett brett stöd i befolkningen för begränsning av rökningen föregick den politiska processen för att genomföra detta (4).

Utvecklingen av lagstadgade rökförbud i USA var till en början starkast på lokal nivå men sen uppstod behov av att även stater skulle införa sådana lagar. Rökfria lagar hade visat sig vara populära; det gick att införa dem utan större problem, de följdes i hög utsträckning och de orsakade inga ekonomiska förluster inom restaurangbranschen. Restaurangbranschen såg att lagarna var oundvikliga och förespråkade att en och samma lagstiftning skulle gälla för hela staten. En annan faktor som påverkade olika stater att införa lagar om rökförbud var att frågan också drevs som en arbetsmiljöfråga för anställda (4).

De första rökfria lagarna som infördes i ett par stater i USA var inte heltäckande i fråga om hur strikt rökningen begränsades och vilka platser som var rökfria. Kalifornien var först med att 1998 införa ett så omfattande rökförbud att det senare kom att svara upp mot skrivningarna i WHO:s ramkonvention om tobakskontroll som antogs 2003 (5, 6). År 2001 var det enbart Kalifornien som hade en lag om rökförbud som omfattade de flesta arbetsplatser och allmänna inomhusmiljöer, inklusive restauranger och barer¹. Med start 2002 införde fler stater omfattande rökförbud och 2006 publicerade Centers for Disease Control and Prevention rapporten ”The health consequences of involuntary exposure to tobacco smoke” (7), vilket resulterade i att frågan fick mycket uppmärksamhet i media. I samband med detta infördes ytterligare stater liknande rökförbud. År 2010 hade 25 stater infört heltäckande lagstadgade rökförbud², ytterligare tio stater hade lagar som förbjuder rökning på minst en av tre arenor (arbetsplatser, restauranger och barer) och slutligen hade åtta stater infört mindre restriktiva rökfria lagar som till exempel kan innebära att det är tillåtet att röka i vissa avgränsade utrymmen i en lokal. Sju stater saknade helt lagstadgade rökförbud på dessa arenor (8).

¹ I Kalifornien är det dock tillåtet att ha röktrum för personal, förutsatt att rummet har separat ventilation.

² Med heltäckande rökförbud menas i denna studie att det är totalt rökförbud (dvs. i hela lokalen) inom tre arenor: arbetsplatser, restauranger och barer.

Irland var det första landet i världen som 2004 införde en nationell lag som förbjuder rökning på alla arbetsplatser inomhus, inklusive restauranger och barer. Tack vare en enad politisk ledning kunde lagen införas framgångsrikt med en hög följsamhet redan ett år efter att den trädde i kraft. Då det var en relativt hög rökprevalens i befolkningen (27 procent) när lagen infördes fanns det tobaksexperter som ansåg att Irland inte var redo för en sådan lagstiftning. Trots detta blev implementeringen alltså framgångsrik. En möjlig förklaring till framgången är att lagen var tydlig och att det fanns få undantag i den. En annan bidragande orsak var att införandet av den nya lagen föregicks av en omfattande mediakampanj som förberedde befolkningen på det kommande rökförbudet (9).

Sedan WHO:s ramkonvention om tobakskontroll antogs 2003 och Irland som första land införde ett nationellt rökförbud på arbetsplatser 2004, har en snabb utveckling av rökförbud på allmänna platser ägt rum i många länder, både på nationell och subnationell nivå. Det finns dock skillnader i hur starkt rökförbudet regleras i olika länder.

Rökfria utomhusmiljöer i olika länder

Informationen nedan sammanfattas i huvudsak i tabell 1 sist i detta avsnitt. I tabellen framgår vilka utomhusmiljöer som enligt lag är rökfria i de länder som studerats.

USA

I USA har vissa delstater infört helt rökfria restauranger och barer utomhus (Hawaii, Maine, Michigan och Washington) (10), rökfria hållplatser, perronger och andra utomhusytor i anslutning till allmänna transportmedel (Iowa, New York och Wisconsin) (11), rökfria stränder (Maine) (12) och rökfria parker och djurparker (Oklahoma) (13, 14). Huvuddelen av regleringen av rökfria utomhusmiljöer sker dock på lokal nivå och beslutas av kommunfullmäktige. År 2011 förbjöds rökning i New York Citys parker, på trottoarer, vid badbassänger och stränder (15). 967 kommuner har förbjudit rökning i allmänna parker (13) och i 209 kommuner finns rökfria stränder (12). Flera kommuner har även rökfria idrottsanläggningar, rekreationsområden och lekplatser, samt rökfria säkerhetszoner vid entréer till offentliga byggnader (16).

Kanada

I Kanada finns lagstiftning om rökfria utomhusmiljöer i såväl provinser som i enskilda kommuner. År 2003 infördes rökfria uteserveringar i städerna Kingston (Ontario) och Edmonton (Alberta) (17). Nunavut var en av de första provinserna som införde rökfria utomhusmiljöer då de 2004 gjorde alla allmänna entréer rökfria (med en säkerhetszon om 3 meter), något som även Northwest Territories införde 2006 i tillägg till rökfria busshållplatser. Nova Scotia införde rökfria uteserveringar, skolgårdar och entréer till arbetsplatser 2006 (2). I dagsläget har de flesta provinser någon lagstadgad rökfri utomhusmiljö. En av de senaste regleringarna som införts på lokal nivå gäller Ottawa City som i juli 2012 införde ett omfattande rökförbud på uteserveringar, allmänna stränder, parker, lekplatser, sportanläggningar och festivaler som hålls på allmän plats (18). Totalt sett är det 39 kommuner som har infört rökfria uteserveringar, 105 kommuner har rökfria allmänna entréer, 36 kommuner har rökfria hållplatser vid allmänna transportmedel, 98 kommuner har rökfria idrottsanläggningar och rekreationsområden, 72 kommuner har infört rökförbud i parker, 37 kommuner har infört restriktioner gällande rökning på stränder, 107 kommuner har rökfria lekplatser, och 12 kommuner har infört rökfria sjukhusområden. Ett fåtal kommuner har även infört rökförbud på vissa gator (2).

Australien

I Australien finns det många reglerade rökfria utomhusmiljöer. Delstaten Queensland var först med att 2005 införa rökfria stränder (19, 20), entréer till offentliga byggnader (21), lekplatser (22) och vissa större idrottsarenor (23). Året därpå (2006) införde de rökfria uteserveringar (24) och 2008 delegerades ansvaret för regleringen av rökfria gågator och hållplatser till allmänna transportmedel till den lokala politiska ledningen (25). Western Australia införde rökfria uteserveringar, stränder och lekplatser 2010 (26). Northern Territory införde rökfria uteserveringar 2011 samt ett frivilligt erbjudande om att ägare till allmänna utomhusanläggningar såsom shoppingcentra, idrottsanläggningar och liknande kan införa rökfria utomhusmiljöer som lyder under den nationella lagen om tobakskontroll (27). I slutet av 2012 införde delstaten Victoria rökfria allmänna stränder och under 2014 infördes ytterligare rökfria utomhusmiljöer i syfte att skydda främst barn mot passiv rökning. Ytterligare områden som numera är rökfria är lekplatser, badbassänger, skate-parker och idrottsaktiviteter som anordnas för barn, samt busskurer, tåg- och spårvagnsplattformar (28). Tasmanien införde flera rökfria utomhusmiljöer 2012 med olika säkerhetszoner; på uteserveringar, vid entréer till offentliga byggnader (3 meter) och vid luftintag (10 meter), vid busshållplatser (3 meter), på gågator, på idrottsanläggningar (20 meter), på stränder och vid allmänna badbassänger, samt vid lekplatser (10 meter) (29). New South Wales har sedan 2013 ett omfattande rökförbud i utomhusmiljöer. Det är förbjudet att röka vid lekplatser (10 meter), badbassänger, sportanläggningar, tågplattformar, busshållplatser och andra områden i anslutning till allmänna transportmedel, samt inom 4 meter vid entréer till allmänna byggnader. Från och med juli 2015 blir det även rökfritt på uteserveringar och vid entréer till hotell, restauranger och kaféer (30). South Australia är den delstat i Australien som har minst antal reglerande lagar gällande rökförbud utomhus.

Nya Zeeland

I Nya Zeeland saknas lagstadgade rökfria utomhusmiljöer, med ett fåtal undantag. Det är inte tillåtet att röka på skolgårdar och utomhusplatser för barnomsorg (31). I stället för att införa lagstadgade rökförbud antogs 2011 en nationell målsättning om ett rökfritt Nya Zeeland till år 2025 (32, 33). I ett politiskt dokument som låg till grund för målsättningen (34) – och som regeringen i Nya Zeeland sedan antog (32) – föreslår kommittén för ärenden rörande Nya Zeelands ursprungsbefolkning (The Māori Affairs Committee) en utveckling av frivilliga initiativ för att införa rökfria miljöer, hellre än att lagstifta om detta. I en rapport från 2010 skriver kommittén: *"We [...] believe that voluntary expansion of smoke-free environments may be more appropriate than increased legislative regulation"* (34). Därför har arbetet på Nya Zeeland främst handlat om att informera befolkningen om skadeverkningarna av rökning, utveckla tobaksavvänjningen samt att genomföra informationskampanjer som syftar till att förändra de sociala normerna kring rökning i allmänhet och kring rökning i offentliga miljöer (35). Det är däremot fullt möjligt för regioner och lokala organisationer (till exempel städer) att införa frivilliga rökförbud i utomhusområden. Dessa är frivilliga i betydelsen att de inte kontrolleras av ministeriet. Många sådana initiativ har tagits under senare år, framför allt då det gäller platser där barn ofta vistas såsom lekplatser, parker, idrottsområden och idrottsarenor (36).

Norge

I likhet med Sverige har både Norge och Finland tydliga politiska skrivningar om att man vill skydda barn mot skadeverknings av tobak. Den norska tobakslagen har genomgått förändringar som trädde i kraft 1 juli 2013, bland annat infördes en normativ skrivning om att barn har en lagstadgad rättighet till

en rökfri miljö. Däremot kopplas inga tillsynsorgan eller straffsanktioner till den delen av lagen (37). Den 1 juli 2014 blev det förbjudet att röka på och omkring förskolor och skolgårdar samt vid entréer till hälso- och sjukvårdsinrättningar och andra offentliga byggnader (38). Då det gäller uteserveringar får rökning endast ske om det aktuella området inte är för inbyggt och för detta finns särskilda regler (39). Frågan om ett totalförbud mot rökning på uteserveringar har utretts i Norge, men Helse- og omsorgsdepartementet vill i ett första skede utveckla nationella riktlinjer för tillämpningen av nuvarande lagstiftning samt eventuellt också införa rökfria säkerhetszoner på uteserveringar. De menar dock att ett totalförbud kan bli aktuellt i framtiden och att föreslagna åtgärder med till exempel nationella riktlinjer kan vara ett steg på vägen till ett sådant totalförbud. Den norska regeringen menar även att det kan komma att införas fler lagstadgade rökfria utomhusmiljöer i framtiden i strävan efter att göra Norge till ett rökfritt samhälle (40). Från och med den 1 september 2014 införde Jernbaneverket rökförbud på alla tågplattformar utomhus (41).

Finland

Finland har antagit ett politiskt nationellt mål om att användningen av tobaksprodukter ska upphöra till år 2040 (42). I enlighet med den finska tobakslagen är det rökförbud på utomhusområden intill skolor och barnomsorg, samt på läktare vid utomhusarenor. Dessutom har bostadsaktiebolag eller andra bostadssammanslutningar lagstadgade rättigheter att göra gemensamma utomhusområden rökfria, till exempel vid lekplatser, på allmänna platser i närheten till byggnaders friskluftsintag och vid gemensamma balkonger (43).

Danmark

I Danmark infördes rökfria utomhusområden i anslutning till barnomsorg och skolor 2012 (44). Dessutom har tågoperatören DSB på eget initiativ fattat ett beslut om att alla tågplattformar ska vara helt rökfria från och med juli 2014 (45).

Island

På Island är det enligt tobakslagen sedan 2007 förbjudet att röka på skolgårdar, på utomhusområden för barnomsorg, i samband med andra verksamheter för barn (till exempel idrottsaktiviteter), på balkonger och vid entréer till inrättningar för hälso- och sjukvård, samt äldreomsorg. Dessutom kan ägare till idrottsanläggningar själva besluta att utomhusområdet ska vara rökfritt (46).

Övriga Europa

I Europa är regleringen av rökfria utomhusmiljöer inte lika omfattande som i USA, Kanada och Australien. I en genomgång av vilka lagstadgade rökfria utomhusmiljöer som finns i Europa framkom att det är vanligast att skolgårdar och områden som används för barnomsorg är rökfria (47). Frankrike, Tyskland, Ungern, Portugal och Spanien är exempel på länder som har infört rökförbud på dessa platser (3). Endast tre länder i Europa innefattar helt rökfria rekreativområden och två länder innefattar helt rökfria utomhusmiljöer i anslutning till allmän hälso- och sjukvård (47). Några europeiska länder har infört rökfria lekplatser (Bulgarien, Ungern, Lettland, Malta, Polen och Spanien) och rökfria hållplatser för allmänna kommunikationsmedel (Ungern, Lettland och Polen).

I vissa europeiska länder har regioner eller kommuner getts självständiga juridiska rättigheter att införa rökförbud som är striktare än den nationella lagstiftningen. I exempelvis Österrike, Tjeckiska

republiken och Litauen kan allmänna platser som lekplatser, idrottsplatser och parker vara rökfria enligt lokala regleringar, utan att rökförbudet ingår i den nationella lagstiftningen (3).

Storbritannien saknar nationella lagar om rökfria utomhusmiljöer men det finns olika frivilliga initiativ. Utvecklingen i England liknar den på Nya Zeeland i det avseendet att regeringen har avstått från att lagstifta om rökfria utomhusmiljöer. Man ser hellre att lokalsamhällen, lokala myndigheter, organisationer och privatpersoner väljer att inrätta rökfria miljöer, till exempel vid entréer till offentliga byggnader, lekplatser, affärsområden och vid idrottsplatser eller arenor. Sådana frivilliga initiativ anses kunna bidra till att skapa positiva normer kring rökfria utemiljöer (48). I Skottland antogs 2013 en nationell plan med målsättningen att uppnå en rökfri generation 2034, definierat som högst 5 procent rökare i befolkningen. I planen uppmanas lokala myndigheter att inrätta bestämmelser om rökfria miljöer, inklusive rökfria utomhusmiljöer. Sjukhusområden tas särskilt upp i planen och dessa rekommenderas vara helt rökfria, både inomhus och utomhus (49). Wales saknar lagstadgade rökfria utomhusmiljöer.

Internationella erfarenheter av att införa rökfria utomhusmiljöer

Det finns många exempel på lagstadgade rökfria utomhusmiljöer runt om i världen. Enskilda utvärderingar av interventionens effekt har redovisats i vetenskapliga artiklar och rapporter (50-56), dock har ingen systematisk litteraturoversikt i ämnet publicerats. Interventionens effekt behöver således fortsatt kartläggning.

Tabell 1. Exempel på lagstadgade rökförbud i utomhusmiljöer i olika länder

Geografiskt område	Arena	Kommentar (referens)
USA		
Vissa stater och kommuner	Stränder	En stat (Maine) har lagstiftat om rökfria stränder i statens alla parker och 209 kommuner har lagstadgat att kommunala stränder, alternativt vissa kommunägda stränder, ska vara helt rökfria. (12).
Vissa stater och kommuner	Platser utomhus i anslutning till allmänna transportmedel	Tre stater (Iowa, New York och Wisconsin) och 344 kommuner har lagar om att hållplatser, perronger och andra utomhusytor i anslutning till allmänna transportmedel ska vara rökfria (11).
Vissa stater och kommuner	Uteserveringar	Fyra stater (Hawaii, Maine, Michigan och Washington) och 152 kommuner har lagar om helt rökfria utomhusrestauranger och barer. Dessutom har en stat (Iowa) och 299 kommuner lag på helt rökfria restauranger (men inte barer) (10).
Vissa stater och kommuner	Parker	En stat (Oklahoma) och 967 kommuner har lagstadgat att alla, eller vissa, kommunala parker ska vara rökfria. Kommuner som har infört begränsade rökområden i stadsparker, rökfria områden i anslutning till lekplatser eller särskilda områden för ungdomar samt endast under särskilda ungdomsarrangemang är inte inkluderade (13).
Vissa stater och kommuner	Djurparker	En stat (Oklahoma), 65 kommuner samt två specifika zoo har lagstadgade rökfria djurparker (14).
Vissa stater och kommuner	Entréer	1 290 stater, samvälden, territorier, städer, och län har infört rökförbud nära entréer, fönster och ventilationsintag vid allmänna byggnader (16).
Vissa stater och kommuner	Idrottsanläggningar	343 stater, samvälden, territorier, städer och län har infört helt rökfria idrottsanläggningar utomhus, inklusive andra idrotts- och underhållningsarenor. I ytterligare 440 stater, samvälden, territorier, städer och län har man begränsat rökningen inom vissa utomhusområden på motsvarande anläggningar (16).
Kanada		
Vissa provinser och kommuner	Uteserveringar	Fyra provinser (Alberta, Newfoundland and Labrador, Nova Scotia och Yukon Territory) har reglerat rökförbud på utomhusserveringar. Därtill har vissa provinser rökförbud i de fall där utomhusserveringarna delvis är inbyggda med tak och väggar. 39 kommuner har reglerat rökfria serveringar. I till exempel Ottawa är det sedan 2012 totalt rökförbud på uteserveringar (restauranger och barer) och på gatukaféer (2).
Vissa provinser och kommuner	Entréer till arbetsplatser och offentliga byggnader	Åtta provinser (Alberta, British Columbia, Northwest Territories, Nova Scotia, Nunavut, Prince Edward Island, Quebec, Saskatchewan och Yukon Territory) har reglerat rökförbud i en säkerhetszon på mellan tre och fem meter från entréer till arbetsplatser och offentliga byggnader, de flesta inkluderar även

		säkerhetszoner till fönster som går att öppna samt luftintag till dessa byggnader. Dessutom har Quebec en rökfri säkerhetszon på nio meter kring entréer till hälso- och sjukvårdsinrättningar, socialtjänsten, högstadieskolor och högskolor/universitet samt platser med aktiviteter för barn. 105 kommuner har rökfria säkerhetszoner upp till nio meter vid entréer till allmänna byggnader. I Ontario är det ett femtiotal kommuner som har infört rökförbud inom ett område på nio meter kring entréer till kommunala byggnader och inrättningar. Några enstaka av dessa kommuner har en ännu större rökfri zon kring kommunala entréer. Några kommuner har även reglerat rökförbud utanför entréer dit allmänheten har tillträde (oavsett ägare) (2).
Vissa provinser och städer	Hållplatser/ perronger	Fem provinser (New Brunswick, Newfoundland and Labrador, Northwest Territories, Quebec och Yukon Territory) har rökfria busskurer, några inkluderar även taxikurer. 36 kommuner har reglerade rökfria tågplattformar och busshållplatser.(2).
Vissa provinser och städer	Idrottsanläggning/ rekreationsområde	98 kommuner har lagstadgade rökfria idrottsanläggningar och vissa inkluderar även andra typer av rekreationsområden. I Gravenhurst, Ontario, tar man steget längre och förbjuder all användning av tobaksprodukter i samband med idrottsaktiviteter på kommunägda arenor. Förbudet gäller såväl idrottsutövare som åskådare (2).
Vissa provinser och städer	Parker	72 kommuner, bland andra Ottawa och Vancouver, har reglerat rökförbud i parker. I Vancouver är det vissa definierade områden i parker som är reglerade. I Ottawa är alla allmänna (kommunägda) parker rökfria (2).
Vissa provinser och städer	Stränder	37 kommuner har förbud om rökfria stränder. Men i exempelvis Vancouver gäller förbudet endast stränder som är belägna inom en park (2).
Vissa provinser och städer	Lekplatser	107 kommuner har infört regleringar om rökfria lekplatser, vissa har även säkerhetszoner på upp till 30 meter. South Bruce, St. Thomas och Woodstock i Ontario har en rökfri zon på 30 meter kring lekplatser. Ytterligare fem kommuner i Ontario samt tre i British Columbia har en 25-metersgräns. Även andra avstånd förekommer – 20, 15, 9 respektive kortare än 9 meter (2).
Vissa provinser och städer	Gator	Fyra kommuner har infört regleringar om rökfria gator; alla i Nova Scotia. Två kommuner fokuserar på gator i anslutning till skolor (Town of Bridgewater och Yarmouth), medan två kommuner har infört rökförbud i allmänna områden inklusive gator och trottoarer (Kentwill och Truro) (2).
Vissa provinser och städer	Sjukhusområden	Tolv kommuner har infört rökfria utomhusområden intill sjukhus, varav tio av dessa ligger i Ontario. Vissa tillåter dock rökområden på sjukhusområdet (2).

Australien		
Queensland	Uteserveringar (2006)	Sedan 1 juli 2006 måste uteserveringar där mat och dryck serveras som del av verksamheten vara rökfria. Serveringsställen som har tillstånd att servera alkohol, såsom hotell, klubbar eller casinon, kan välja att inrätta ett rökombud där man får lov att röka och dricka alkohol, men där det inte serveras mat (24).
Queensland	Stränder (2005)	Sedan 1 januari 2005 är rökning förbjuden mellan flaggorna på en bevakad strand. Här avses en strand där flaggor markerar var det är säkert att simma. Området mellan flaggorna och ner till vattnet, samt upp mot väg eller parkering omfattas av rökförbudet (19). Rökförbudet inkluderar också sex konstgjorda stränder under tidsperioden mellan soluppgång och -nedgång. Här omfattar rökförbudet hela stranden eftersom det vanligtvis inte finns flaggor som markerar var det är säkert att simma (20).
Queensland	Idrottsarenor (2005)	Rökning är inte tillåten på större idrottsanläggningar (57). Sedan 1 januari 2005 är rökning förbjuden på anläggning som drivs av Stadiums Queensland. De enda undantagen är vägar, bilparkeringar samt picknickområden och parkområden inom anläggningarna (23)
Queensland	Lekplatser (2005)	Sedan 1 januari 2005 är rökning förbjuden inom tio meter från utomhuslekplatser som är öppna för allmänheten. Detta gäller inte för förare som röker när de kör förbi en lekplats eller för lekplatser på privat egendom (22).
Queensland	Entréer till offentliga byggnader (2005)	Sedan 1 januari 2005 är det olagligt att röka inom fyra meter från entrén till vissa inbyggda platser som inte är bostäder. Förbudet avser entréer till byggnader såsom kontor, banker, matställen utan tillstånd att servera alkohol, BYO-restauranger ("Bring your own beverage"), gatukök och biografier. Förbudet gäller inte för entréer till bostadsområden, verksamheter med tillstånd att servera alkohol såsom hotell, klubbar eller andra verksamheter med speciellt tillstånd. Förbudet gäller inte heller rökare som går eller kör förbi en entré eller för entréer dit allmänheten inte har tillträde samt för 13 namngivna shopping centra (21).
Queensland	Gångator, hållplatser och färjeterminaler (2008)	Den 26 maj 2008 ändrades tobakslagarna i Queensland och rätten att reglera rökning på vissa platser delegerades till lokala regeringar. Här avses rätt att reglera rökning på gångator, hållplatser för allmänna transportmedel och för taxi- och färjeterminaler (25).
Tasmanien	Uteserveringar (2012)	Rökning är förbjuden a) på uteserveringar vid tidpunkter på dagen då mat serveras (det vill säga vid måltider), b) inom tre meter från en uteservering om inte området är omringat av en hög barriär (29)
Tasmanien	Entréer (2012)	Rökning är förbjuden a) inom tre meter från en entré (in- och utgång) till en offentlig byggnad, b) inom tio meter från luftintag för ventilation till offentliga byggnader (29).
Tasmanien	Busstur/hållplatser (2012)	Rökning är förbjuden vid busshållplatser och inom tre meter från en busstur (29).

Tasmanien	Gångator (2012)	Rökning är förbjuden på gångator (29).
Tasmanien	Idrottsarenor (2012)	Rökning är förbjuden inom tjugo meter från tävlingsarenor och läktare vid organiserade idrottsevenemang (29).
Tasmanien	Stränder/badbassänger (2012)	Rökning är förbjuden a) mellan flaggorna på bevakade stränder, b) vid simbassänger för allmänheten (29).
Tasmanien	Lekplatser (2012)	Rökning är förbjuden inom tio meter från lekplatser (29).
Nya Sydwailes (inkl. Sydney)	Lekplatser (2013)	Rökning är förbjuden inom tio meter från lekplatser på allmänna områden utomhus (30).
Nya Sydwailes (inkl. Sydney)	Badbassänger (2013)	Rökning är förbjuden inom swimmingpoolanläggningar (30)
Nya Sydwailes (inkl. Sydney)	Idrottsarenor (2013)	Rökning är förbjuden på åskådarpplatser vid idrottsarenor och andra rekreativsområden vid organiserade idrottsevenemang (30).
Nya Sydwailes (inkl. Sydney)	Hållplatser till allmänna transportmedel (2013)	Rökning är förbjuden vid tågplattformar, spårvagnshållplatser och -stationer, busshållplatser samt taxi- och färjeterminaler (30)
Nya Sydwailes (inkl. Sydney)	Entréer till offentliga byggnader (2013)	Rökning är förbjuden inom fyra meter från entrén till offentliga byggnader (30).
Nya Sydwailes (inkl. Sydney)	Uteserveringar (2015)	Från 2015 är rökning förbjuden på uteserveringar (30).
Northern Territory	Uteserveringar (2011)	Från 2 januari 2011 ska alla uteserveringar i Northern Territory vara rökfria. Serveringar med tillstånd att servera alkohol får inrätta ett mindre område utomhus (maximalt 50 % av ytan) där rökning är tillåten. Särskilda restriktioner gäller för ett sådant rök område (27).
Western Australia	Stränder (2010)	Lagen förbjuder rökning mellan flaggorna vid en bevakad badplats på en strand (26).
Western Australia	Uteserveringar (2010)	Lagen förbjuder rökning på uteserveringar (26).

Western Australia	Lekplatser (2010)	Lagen förbjuder rökning inom tio meter från lekplatser på allmän plats (26).
Victoria	Stränder (2012)	Från 1 december 2012 är rökning förbjuden på samtliga bevakade stränder inom området mellan de rödgula livräddningsflaggorna och inom en 50 meters radie från flaggorna. Förbudet gäller när stranden patrulleras och en eller flera flaggor har placerats ut av en livräddarklubb. Överträdelser kan resultera i böter upp till AUD 141 (ungefär SEK 875). Vissa lokala regleringar har också introducerats vilka förbjuder rökning på allmänna platser inklusive andra strandområden. Allmänheten uppmanas att läsa skyltar när de kommer till stranden (28).
Victoria	Lekplatser, badbassänger, skate-parker, sportarenor (2014)	Från 1 april 2014 är rökning förbjuden inom tio meter från allmänna lekplatser utomhus, skate-parker och sportarenor under organiserade idrottsaktiviteter för barn samt på utomhusområden med badbassänger för allmänheten (28).
Victoria	Bussskurer, tåg- och spårvagns-plattformar (2014)	Från 1 mars 2014 är samtliga tåg- och spårvagnsplattformar rökfria. Denna lagändring utökar de redan existerande rökfria zonerna, vilka inkluderar tåg- och spårvagnsplattformar med tak samt busshållplatser med tak. Böter vid överträdelse är AUD 212 för vuxna och 72 för barn (ungefär SEK 1 315 respektive 450) (28).
South Australia	Lekplatser (2012)	Från 31 maj 2012 är rökning förbjuden inom tio meter från lekplatser för allmänheten (58).
South Australia	Hållplatser med tak vid allmänna transportmedel (2012)	Från 31 maj 2012 är rökning förbjuden på samtliga hållplatser med tak, inklusive buss-, spårvagns-, tåg- och taxikurer samt andra platser med tak som används för att gå ombord på eller stiga av allmänna transportmedel (58).
Nya Zeeland		
Landsomfattande	Skolgårdar, utemiljöer för verksamheter som rör barnomsorg (2004)	Från 1 januari 2004 ska det vara helt rökfritt både inom- och utomhus på skolor och verksamheter som rör barnomsorg. Barnomsorg som delar ytor med annan verksamhet som till exempel förskolor på universitetsområden eller barngruppsverksamhet i kyrkans lokaler, ska vara rökfria när och där barn är närvarande (59).
Norge		
Landsomfattande	Förskolor och skolgårdar (2014)	Från den 1 juli 2014 blev det förbjudet att röka på och omkring förskolor och skolgårdar (38).
Landsomfattande	Entréer till hälso- och sjukvårdsinrättningar och andra offentliga byggnader (2014)	Från den 1 juli 2014 blev det förbjudet att röka vid entréer till hälso- och sjukvårdsinrättningar och andra offentliga byggnader (38).

Finland		
Landsomfattande	Utomhusområden i anslutning till barnomsorg och skolor (2010)	Tobaksrökning är förbjuden: 1) i lokaler för familjedagvård medan familjedagvården pågår, i daghemslokaler och på deras utomhusområden. 2) i lokalerna vid läroanstalter som ger grundläggande utbildning, yrkesutbildning och gymnasieutbildning och deras elevhem samt på utomhusområden som används av dessa (43).
Landsomfattande	Arenor (2010)	Tobaksrökning är förbjuden under skyddstak och på läktare vid offentliga tillställningar som anordnas på utomhusområde och på andra platser som direkt är avsedda för publiken som ska följa tillställningen och där deltagarna vistas stillastående eller stillasittande (43).
Landsomfattande	Gemensamma utomhusområden i bostadsområden (2010)	Ett bostadsaktiebolag eller en annan bostadssammanslutning kan förbjuda tobaksrökning på gemensamma utomhusområden i närheten av byggnadens friskluftsintag, på lekområden för barn och på gemensamma balkonger som innehas av bolaget eller sammanslutningen (43).
Danmark		
Landsomfattande	Utomhusområden i anslutning till barnomsorg och skolor (2012)	”»§ 7. På børneinstitutioner, skoler, kostskoler, efterskoler, institutioner med udbud af treårige gymnasiale ungdomsuddannelser, opholdssteder og lign. , der fortrinsvis har optaget børn og unge under 18 år, er det ikke tilladt at ryge på institutionens område” (44).
Island		
Landsomfattande	Skolgårdar, barnomsorg och andra verksamheter för barn (2007)	Tobaksrökning är helt förbjuden på grundskolor, kommunala arbetsträningsprogram för ungdomar, förskolor och övrig barnomsorg. Förbudet gäller verksamheternas lokaler och utomhusmiljöer. Detsamma gäller även för andra lokaler som används för undervisning, idrotts- eller fritidsverksamhet för barn och ungdomar. Tobaksrökning är också förbjuden på gymnasieskolor och yrkesskolor (46).
Landsomfattande	Entréer vid hälsoinrättningar, äldreboenden och sjukhus (2007)	Tobaksrökning är helt förbjuden på hälsocentraler, vårdhem, äldreboenden och sjukhus. Förbudet gäller alla vårdinrättningens lokaler samt på balkonger och vid entréer (46).
Landsomfattande	Allmänna utomhusområden (2007)	Rökning kan tillåtas i utomhusmiljöer i anslutning till institutioner, företag och organisationer om området inte är täckt med tak. Om uteområdet finns under ett fast eller flyttbart tak får rökning endast tillåtas om väggar eller andra barriärer inte omsluter området med mer än tre fjärdedelar samt att det finns tillräcklig ventilation genom taket eller vid takkanten. Där rökning är tillåten utomhus ska man försäkra sig om att röken inte sprider sig in i verksamhetens lokaler eller andra fastigheter, vare sig genom dörrar, fönster eller luftkonditioneringsventiler (46).

Landsomfattande	Idrottsområden (2007)	Den som förvaltar ett utomhusområde för idrott får begränsa eller helt förbjuda rökning på området (46).
Övriga Europa³		
Bulgarien		
Lands-omfattande	Utomhusområden i anslutning till skolor och socialtjänst för barn, lekplatser och andra arrangemang för barn och unga (2012)	Rökning är förbjuden på följande allmänna platser utomhus: utomhusmiljöer och anslutande trottoarer vid förskolor, skolor, studentbostäder och platser som socialtjänsten tillhandahåller för barnverksamhet, lekplatser samt platser där man har organiserade evenemang för barn och skolbarn (3)
Ungern		
Landsomfattande	Platser i anslutning till allmänna transportmedel, lekplatser, allmänna lärosäten, inrättningar med verksamheter riktade mot barn, inrättningar för hälso- och sjukvård. (2012)	Rökning är förbjuden på platser i anslutning till allmänna transportmedel (buss, spårvagn, tunnelbana) på lekplatser med en radie av fem meter. Rökning är också förbjuden i utomhusmiljöer vid allmänna lärosäten, inrättningar med verksamheter riktade mot barn samt inrättningar för hälso- och sjukvård (3).
Lettland		
Landsomfattande	Hållplatser för allmänna transportmedel, lekplatser. (2011)	Rökning är förbjuden på hållplatser för allmänna transportmedel och på lekplatser. Rökning är begränsad till särskilda platser på sportarenor, utekaféer, parker, torg och badplatser (3).
Luxemburg		
Landsomfattande	Utomhusområden i anslutning till skolor, samt hälso- och sjukvård. (2006)	Rökförbudet gäller i utomhusmiljöer i anslutning till lokaler för utbildning och för hälso- och sjukvård (3).

³ Länder som har infört andra lagar än rökfria skolgårdar m.m. redovisas. Med viss reservation för årtalen för införandet, då dessa har hämtats från en sammanställning från EU-kommissionen där årtalen för införandet av de rökfria områdena inte anges specifikt.

Malta		
Landsomfattande	Lekplatser (2011)	Rökning är förbjuden på lekplatser och parker med lekutrustning för barn (3).
Polen		
Landsomfattande	Busshållplatser och lekplatser (2010)	Rökning är förbjuden kring busshållplatser och lekplatser (3).
Spanien		
Landsomfattande	Lekplatser, skolor, inrättningar för hälso- och sjukvård (2011)	Rökning är förbjuden på lekplatser och utomhusmiljöer vid inrättningar för hälso- och sjukvård och utbildning. Undantaget är inrättningar för enbart vuxenutbildning (3).

Referenser

1. American Nonsmokers' Rights Foundation. Smokefree lists, maps and data. [Internet]. 2014 [2014-08-08]. Tillgänglig: <http://www.no-smoke.org/goingsmokefree.php?id=519>.
2. Non Smokers' Rights Association. NSRA's smoke-free laws database. [Internet]. 2014 [cited 2014 Maj]. Tillgänglig: <http://www.nsracdnf.ca/cms/smoke-free-laws-database.html>.
3. European commission. Overview of smoke-free legislation and its implementation in the EU. [Internet]. 2013 [2014-07-03]. Tillgänglig: http://ec.europa.eu/health/tobacco/docs/smoke-free_legislation_overview_en.pdf.
4. U.S. Department of Health and Human Services. Chapter 10. Control of secondhand smoke exposure. 2006. In: The health consequences of involuntary exposure to tobacco smoke - A Report of the Surgeon General [Internet]. Atlanta, GA: U.S. Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, Coordinating Center for Health Promotion, National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion, Office on Smoking and Health. Tillgänglig: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK44326/>.
5. International agency for research on cancer (IARC). World Health Organization. Chapter 3. The evolution of smoke-free policies. 2009. In: Evaluating the effectiveness of smoke-free policies [Internet]. Lyon, France: IARC Working group on the evaluation of the effectiveness of smoke-free policies. Tillgänglig: <http://w2.iarc.fr/en/publications/pdfs-online/prev/handbook13/handbook13-3.pdf>.
6. World Health Organization. WHO Framework Convention on Tobacco Control. [Internet]. Genève: The WHO Document Production Services; 2003 [2014-07-04]. Tillgänglig: <http://whqlibdoc.who.int/publications/2003/9241591013.pdf?ua=1>.
7. U.S. Department of Health and Human Services. The Health Consequences of Involuntary Exposure to Tobacco Smoke: A Report of the Surgeon General. [Internet]. Atlanta, GA: U.S. Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, Coordinating Center for Health Promotion, National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion, Office on Smoking and Health; 2006. Tillgänglig: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK44324/>.
8. Centers for Disease Control and Prevention (CDC). State smoke-free laws for worksites, restaurants and bars. United States 2000-2010. [Internet]. 2011 [2014-06-09]. Tillgänglig: <http://www.cdc.gov/mmwr/preview/mmwrhtml/mm6015a2.htm>.
9. Royal college of physicians. Going smoke-free. The medical case for clean air in the home, at work and in public places. A report on passive smoking by the Tobacco advisory group of the Royal college of physicians. Rapport. London: Royal college of physicians, 2005.
10. American Nonsmokers' Rights Foundation. Municipalities with smokefree outdoor dining and bar patio laws. Enacted as of April 1, 2014. [Internet]. 2014 [2014-08-21]. Tillgänglig: <http://www.no-smoke.org/pdf/SmokefreeOutdoorDining.pdf>.
11. American Nonsmokers' Rights Foundation. Municipalities with smokefree outdoor public transit waiting area laws. Enacted as of April 1, 2014. [Internet]. 2014 [2014-08-21]. Tillgänglig: <http://www.no-smoke.org/pdf/SmokefreeTransitStops.pdf>.

12. American Nonsmokers' Rights Foundation. Municipalities with smokefree beach laws. Enacted as of April 1, 2014. [Internet]. 2014 [2014-08-21]. Tillgänglig: <http://www.no-smoke.org/pdf/SmokefreeBeaches.pdf>.
13. American Nonsmokers' Rights Foundation. Municipalities with smokefree park laws. Enacted as of April 1, 2014. [Internet]. 2014 [2014-08-21]. Tillgänglig: <http://www.no-smoke.org/pdf/SmokefreeParks.pdf>.
14. American Nonsmokers' Rights Foundation. Municipalities with smokefree zoo laws. Enacted as of April 1, 2014. [Internet]. 2014 [2014-08-21]. Tillgänglig: <http://www.no-smoke.org/pdf/SmokefreeZoos.pdf>.
15. New York City Department of Parks & Recreation. Smoke-Free Parks and Beaches. [Internet]. 2014 [2014-08-08]. Tillgänglig: <http://www.nycgovparks.org/facility/rules/smoke-free>.
16. American Nonsmokers' Rights Foundation. Overview list - how many smokefree laws? As of April 1, 2014. [Internet]. 2014 [2014-08-21]. Tillgänglig: <http://www.no-smoke.org/pdf/mediaordlist.pdf>.
17. Government of Canada. Statistics Canada - Smoking ban legislation in Canadian provinces and municipal bylaws in selected cities. [Internet]. 2008 [2014-07-04]. Tillgänglig: <http://www.statcan.gc.ca/pub/82-003-x/2006008/article/smoking-tabac/t/4060721-eng.htm>.
18. City of Ottawa. Smoke-free regulations [Internet]. 2014 [2014-07-03]. Tillgänglig: <http://ottawa.ca/en/residents/public-health/healthy-living/smoke-free-regulations>.
19. Queensland Government - Queensland Health. Patrolled beaches. [Internet]. 2014 [2014-07-04]. Websida med information om tobakslagar på patrullerade stränder. Tillgänglig: <http://www.health.qld.gov.au/tobaccolaws/outdoor/patrolled.asp>.
20. Queensland Government - Queensland Health. Artificial beaches. [Internet]. 2014 [2014-07-04]. Websida med information om tobakslagar på artificiella stränder. Tillgänglig: <http://www.health.qld.gov.au/tobaccolaws/outdoor/artificial.asp>.
21. Queensland Government - Queensland Health. Building entrances. [Internet]. 2014 [2014-07-04]. Websida med information om tobakslagar vid entréer till byggnader Tillgänglig: <http://www.health.qld.gov.au/tobaccolaws/outdoor/entrances.asp>.
22. Queensland Government - Queensland Health. Children's playground equipment. [Internet]. 2014 [2014-07-04]. Websida med information om tobakslagar i närheten av barns lekplatsredskap. Tillgänglig: <http://www.health.qld.gov.au/tobaccolaws/outdoor/playground.asp>.
23. Queensland Government - Queensland Health. Major sports stadiums. [Internet]. 2014 [2014-07-04]. Websida med information om tobakslagar på större idrottsarenor. Tillgänglig: <http://www.health.qld.gov.au/tobaccolaws/outdoor/stadiums.asp>.
24. Queensland Government - Queensland Health. Liquor licensed businesses. [Internet]. 2014 [2014-07-04]. Websida med information om tobakslagar på alkohollicensierade företag. Tillgänglig: <http://www.health.qld.gov.au/tobaccolaws/eating/indoors.asp>.
25. Queensland Government - Queensland Health. Summary of tobacco laws. [Internet]. 2014 [2014-07-04]. Websida med information om tobakslagar - en summering. Tillgänglig: http://www.health.qld.gov.au/tobaccolaws/existing_laws.asp.
26. Government of Western Australia - Department of Health. Smoking in public places. [Internet]. 2014 [2014-07-03]. Websida med information om rökfria miljöer. Tillgänglig: <http://www.tobaccocontrol.health.wa.gov.au/publicplaces/index.cfm>.

27. Northern Territory Government - Department of Health. SmokeFree NT. [Internet]. 2014 [2014-07-04]. Webbsida med information om förändringar i tobakslagstiftningen. Tillgänglig: [http://www.health.nt.gov.au/Alcohol and Other Drugs/Tobacco/SmokeFree NT/index.aspx](http://www.health.nt.gov.au/Alcohol%20and%20Other%20Drugs/Tobacco/SmokeFree%20NT/index.aspx).
28. Victoria Department of Health. Tobacco reforms. [Internet]. 2014 [2014-07-04]. Webbsida med information om förändringar i tobakslagstiftningen. Tillgänglig: <http://www.health.vic.gov.au/tobaccoreforms/>.
29. Tasmania Department of Health and Human Services. A guide to smoke-free areas in Tasmania. [Internet]. 2012 [2014-07-04]. Tillgänglig: http://www.dhhs.tas.gov.au/data/assets/pdf_file/0004/87520/Smoke-free_areas_brochure.pdf.
30. New South Wales Government. Smoke-free Legislation. [Internet]. 2014 [2014-07-04]. Webbsida med sammanfattande information om innehållet i "Tobacco legislation amendment act 2012". Tillgänglig: <http://www.health.nsw.gov.au/tobacco/Pages/smokefree-legislation.aspx>.
31. New Zealand Ministry of Health. Smokefree law. [Internet]. 2014 [2014-07-04]. Webbsida med information om tobakslagstiftningen på Nya Zeeland. Tillgänglig: <http://www.health.govt.nz/our-work/regulation-health-and-disability-system/smokefree-law>.
32. New Zealand Ministry of Health. Smokefree 2025. [Internet]. 2014 [2014-07-04]. Webbsida med information om det politiskt antagna målet om ett rökfritt Nya Zeeland år 2025. Tillgänglig: <http://www.health.govt.nz/our-work/preventative-health-wellness/tobacco-control/smokefree-2025>.
33. New Zealand Health Promotion Agency. Smokefree 2025. [Internet]. 2014 [2014-07-04]. Webbsida med information om målsättningen om ett rökfritt Nya Zeeland år 2025. Tillgänglig: <http://smokefree.org.nz/smokefree-2025>.
34. New Zealand Parliament. Inquiry into the tobacco industry in Aotearoa and the consequences of tobacco use for Maori. Report of the Maori affairs committee 2010 [2014-07-03]. (sid. 29). Tillgänglig: http://www.parliament.nz/resource/en-nz/49DBSCH_SCR4900_1/2fc4d36b0fbdfed73f3b4694e084a5935cf967bb.
35. New Zealand Parliament. Government Response to the Report of the Māori Affairs Committee on Inquiry into the tobacco industry in Aotearoa and the consequences of tobacco use for Māori. [Internet]. 2011 [2014-08-15]. Tillgänglig: <http://www.parliament.nz/resource/0000157432>.
36. Cancer Society Tobacco Control. Smokefree councils & outdoor areas. Regional cases. [Internet]. 2014 [2014-07-03]. Webbsida med information om "frivilliga" regleringar av rökfria utemiljöer på Nya Zeeland. Tillgänglig: <http://www.cantobacco.org.nz/campaigns/smokefree-councils-outdoor-areas/regional-cases>.
37. Helsedirektoratet. Endringer i tobakksskadeloven fra 1. juli 2013. [Internet]. 2014 [2014-07-03]. Tillgänglig: <http://www.helsedirektoratet.no/Om/nyheter/Sider/endringer-i-tobakksskadeloven-1-juli-2013.aspx>.
38. Folkehelseinstituttet. Røyking og snusbruk i Norge - Folkehelse rapporten 2014. [Internet]. 2014 [2014-08-11]. Tillgänglig: http://www.fhi.no/eway/default.aspx?pid=239&trg=Content_7242&Main_6157=7239:0:25,8904&MainContent_7239=7242:0:25,8907&Content_7242=7244:110550::0:7243:8::0:0.
39. Helsedirektoratet. Tilsyn med røykeforbudet. Tobakksskadelovens § 12 anvendelse på uteserveringer. [Internet]. 2011 [2014-07-03]. Tillgänglig: <http://www.helsedirektoratet.no/lover-regler/tobakksskadeloven/Documents/brev-tilsynsmyndigheter-hoyesterettsdom-uteservering-2011-08-31.pdf>.

40. Helse- og omsorgsdepartementet. Endringer i tobakksskadeloven. [Internet]. 2014 [2014-07-03]. Tillgänglig: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/dok/regpubl/prop/2012-2013/prop-55-l-20122013/4/2.html?id=710182>.
41. Jernbaneverket. Jernbaneverket innfører røykeforbud. [Internet]. 2014 [2014-08-19]. Tillgänglig: <http://www.jernbaneverket.no/no/Nyheter/Nyhetsarkiv/2014/Jernbaneverket-innforer-roykeforbud-pa-stasjoner-og-plattformer/>.
42. Social- och hälsovårdsministeriet. Mot ett rökfritt Finland - Tobakspolitiskt åtgärdsprogram. Sammandrag. [Internet]. 2014 [2014-08-13]. Tillgänglig: http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=9882186&name=DLFE-30913.pdf.
43. Tobakslag (13.8.1976/693) [Internet]. [2014-07-03]. Webbsida med svensk översättning av Finlands tobakslag. Tillgänglig: [http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1976/19760693?search\[type\]=pika&search\[pika\]=tobakslag#L5P12](http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1976/19760693?search[type]=pika&search[pika]=tobakslag#L5P12).
44. Justitsministeriet. Lov om ændring af lov om røgfri miljøer. [Internet]. 2012 [2014-08-13]. Tillgänglig: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=142456&exp=1>.
45. Danske statsbaner (DSB). Røgfri stationer, perroner og tog. [Internet]. 2014 [2014-07-03]. Tillgänglig: <http://www.dsb.dk/kampanjer/rogfri-stationer/>.
46. Iceland Ministry of health and social security. Regulations on smoking restrictions. [Internet]. 2007 [2014-07-03]. Webbdokument med översättning av den isländska tobakslagstiftningen. Tillgänglig: <http://www.tobaccocontrolaws.org/files/live/Iceland/Iceland%20-%20Smoking%20Restrictions.pdf>.
47. Martinez C, Guydish J, Robinson G, Martinez-Sanchez JM, Fernandez E. Assessment of the smoke-free outdoor regulation in the WHO European Region. *Prev Med* [Internet]. 2014 Apr 1; 64C:[37-40 pp.]. Tillgänglig: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/24704133>.
48. United Kingdom - Department of health. Healthy lives, healthy people. A tobacco control plan for England. [Internet]. 2011 [2014-07-04]. Tillgänglig: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/213757/dh_124960.pdf.
49. The Scottish Government. Creating a tobacco-free generation. A tobacco control strategy for Scotland. [Internet]. Edinburgh: The Scottish Government; 2013 [2014-07-03]. Tillgänglig: <http://www.scotland.gov.uk/Resource/0041/00417331.pdf>.
50. Kennedy RD. Evaluation of the city of Woddstock's outdoor smoking by-law. A longitudinal study of smokers and non-smokers. [Doktorsavhandling]. Waterloo, Ontario, Canada,: University of Waterloo; 2010.
51. Okoli C, Johnson A, Pederson A, Adkins S, Rice W. Changes in smoking behaviours following a smokefree legislation in parks and on beaches: an observational study. *BMJ open* [Internet]. 2013 3686169; 3(6). Tillgänglig: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3686169/pdf/bmjopen-2013-002916.pdf>.
52. Okoli CT, Pederson A, Rice W. Support for a smoke-free bylaw in parks and on beaches. *Health policy*. 2013;111(2):127-34.
53. Johns M, Farley SM, Rajulu DT, Kansagra SM, Juster HR. Smoke-free parks and beaches: an interrupted time-series study of behavioural impact in

New York City. Tobacco control [Internet]. 2014 Apr 30. Tillgänglig:
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/24789607>
<http://tobaccocontrol.bmj.com/content/early/2014/04/30/tobaccocontrol-2013-051335.long>.

54. Johns M, Coady MH, Chan CA, Farley SM, Kansagra SM. Evaluating New York City's smoke-free parks and beaches law: a critical multiplist approach to assessing behavioral impact. *American journal of community psychology*. 2013;51(1-2):254-63.

55. Lee JG, Ranney LM, Goldstein AO. Cigarette butts near building entrances: what is the impact of smoke-free college campus policies? *Tobacco control*. 2013;22(2):107-12.

56. Ontario Tobacco Research Unit (OTRU). Smoke-free Ontario Strategy Monitoring Report. [Internet]. 2014 [2014-07-04]. Tillgänglig:
<http://otru.org/wp-content/uploads/2014/02/OTRU-SMR-2013.pdf>.

57. State of Queensland. Tobacco and other smoking products act 1998. [Internet]. 2013 [2014-08-13]. Tillgänglig:
<https://www.legislation.qld.gov.au/LEGISLTN/CURRENT/T/TobacoOSmPrA98.pdf>.

58. Government of South Australia - Department of Health. Smoke-free outdoor areas. [Internet]. 2014 [2014-07-03]. Webbsida med information om förändringar i tobakslagstiftningen. Tillgänglig:
<http://www.tobaccolaws.sa.gov.au/Default.aspx?tabid=187>.

59. New Zealand Ministry of Health. Smokefree Environments Amendment Act 2003. [Internet]. 2014 [2014-07-03]. Webbsida med information om förändringar av lagen om rökrifa miljöer. Tillgänglig:
<http://www.health.govt.nz/our-work/preventative-health-wellness/tobacco-control/smokefree-law/smoke-free-environments-amendment-act-2003>.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, SE-171 82 Solna **Östersund** Forskarens väg 3, SE-831 40 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se